

Avdelningen för systemanalys och statistik
Enheten för policyanalys
Katarina Händel
016-544 24 69
katarina.handel@energimyndigheten.se

Klimat- och näringslivsdepartementet, Energienheten

Informationsklass: K0

Yttrande angående Promemoria Förslag om nya energipolitiska mål

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslagen till nya energipolitiska mål i form av ett planeringsmål och ett leveranssäkerhetsmål för elsystemet samt en översyn av energieffektiviseringsmålet. Energimyndigheten föreslår vissa klargörande skrivningar för att tydliggöra målen och rollerna för olika aktörer.
- Energimyndigheten delar bilden av att elektrifiering är en viktig pusselbit för att ställa om till fossilfrihet. Samtidigt är det viktigt att se energisystemet som en helhet där planering och leveranssäkerhet för el är en del av den helheten.

Energimyndighetens ställningstagande

Övergripande synpunkter på promemorian

- Energimyndigheten delar bedömningen att tydliga energipolitiska mål och en klar riktning kan bidra till att skapa långsiktighet och tydlighet för aktörer att fatta de beslut som krävs för omställning av energisystemet.
- Energimyndigheten delar även bilden av att elektrifiering är en viktig pusselbit för att ställa om energisystemet till fossilfrihet. Samtidigt kan inte elsystemet isoleras från energisystemet. Ökad elproduktion och distribution är viktigt för att ersätta fossila bränslen och möjliggöra nyetableringar av företag men för att nå de övergripande målen om ett energisystem som är tryggt, konkurrenskraftigt och ekologiskt hållbart, inklusive målet om att uppnå klimatneutralitet, så måste ytterligare komponenter beaktas.

Energimyndigheten vill särskilt lyfta betydelsen av att:

- *Energisystemet är en helhet där olika delar samverkar. Ingen enskild energibärare kan lösa allt. Mål för planering och leveranssäkerhet för*

elsystemet måste ses som två av flera områden som kan bidra till ett energisystem och elsystem som är tryggt, konkurrenskraftig och ekologiskt hållbart.

- *En välfungerande marknad med effektiva prissignaler behöver värnas och utvecklas – inte minst i en period av expansion och omställning.*
Planering- och leveranssäkerhetskrav måste utformas så att marknadens aktörer fortfarande ges utrymme att agera på prissignaler baserade på utbud och efterfrågan och på en tydlig värdering av både positiva och negativa externa effekter. Genom att marknadens aktörer får utrymme att välja mellan olika lösningar i form av olika energibärare, lager, avtal, flexibel användning, effektivisering eller utbyggnad så kan efterfrågan på energi, effekt och resurser (t.ex. i form av utbyggd infrastruktur) förändras och målen nås till lägre kostnad för samhället. Staten kan däremot vara med och tydliggöra vilken nivå och typ av risker som är acceptabla i olika situationer.
- *En mer flexibel och effektiv användning av energi, effekt och resurser behöver utvecklas och säkerställas.* Detta kan uppnås genom t.ex. planering, regelverksförändringar, tekniska lösningar och ändrade beteenden. Genom att beakta detta i alla olika led kan omställningen ske på ett mer samhällsekonomiskt effektivt sätt.
- *Hänsyn tas till biomassans fortsatta vikt säkras givet dess betydande del av energisystemet – och detta påverkar både hushåll och företag.*
Biomassans roll i energisystemet bör värnas för att kunna säkerställa ett tryggt energisystem under både normala och mer ansträngda situationer. Användningen av biomassa skapar även en möjlighet till negativa utsläpp genom bio-CCS.
- *Lokal förankring, acceptans och samexistens eftersträvas och uppnås genom ett aktivt arbete för att lösa målkonflikter som annars hämmar takten i omställningen.* Energimyndigheten ser att kommunernas roll i planerings-, process- och acceptansfrågor kan lyftas på ett mer tydligt sätt i skälen till planeringsmålet.
- *Kompetens- och resursförsörjningen som krävs för omställningen säkras genom aktiva beslut, inte minst inom politiken.* Tillgång till kompetens och resurser kommer vara avgörande för att nå de övergripande energi- och klimatpolitiska målen.
- *Identifiera styrmedel och åtgärder inom andra områden än elproduktion och eldistributionen som påverkar användningen av el och omställningen till fossilfrihet och vid behov vidta åtgärder som påskyndar omställningen, såsom skatter på energi- och koldioxid, sektorsspecifika krav på t.ex. transport-, industri- och byggnadssektorn, och den allmänna prisutvecklingen och nivån och fördelningen av inkomster.*

- *Stärka och utöka resurserna till forskning och innovation med relevans för omställningen* och som därmed är en förutsättning för att nå de energipolitiska målen. Det innebär att den energipolitiska propositionen och den energipolitiska forskningspropositionen måste hanteras som ett samlat paket som ska bidra till en långsiktigt hållbar omställning av samhället och kunna möta de stora samhällsutmaningarna vi idag ser.

Energimyndigheten anser att målen är formulerade som tillstånd snarare än som mät- och uppföljningsbara mål. För att tydliggöra vad som faktiskt behöver göras behöver tillstånden preciseras. Energimyndigheten är därför positiv till att det läggs tonvikt på framtagandet av indikatorer som kan bidra till konkretisering av målens olika delar och att det ska ske regelbunden uppföljning.

Energimyndigheten delar regeringens bedömning att en regelbunden översyn av vad målen kan innebära i kvantitativa mått ska göras. Vi tror att detta kan skapa tydlighet och bidra till en ökad förståelse för hur olika energibärare (såsom el, bioenergi och vätgas) och olika lösningar påverkar energisystemet på kort och lång sikt.

Energimyndigheten ser också att det är viktigt att den energipolitiska propositionen tar sin utgångspunkt i de energipolitiska pelarna och tydliggör hur den svenska energipolitiken ska förhålla sig till de svenska klimatmålen samt mål och krav från EU (t.ex. i direktiven om främjande av energi från förnybara energikällor (RED), om energieffektivitet (EED), om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen (NIS), om kritiska entiteters motståndskraft (CER) och i elmarknadslagstiftningen).

Specifika synpunkter

Energimyndighetens ståndpunkt gällande planeringsmål för elsystemet

Energimyndigheten stödjer att ett planeringsmål införs.

Energimyndigheten föreslår att följande formulering ersätter det remitterade förslaget och bedömningen:

Förslag: Planeringen av det svenska elsystemet ska ge förutsättningar att leverera den fossilfria el som behövs för ~~en ökad elektrifiering och för att möjliggöra den gröna omställningen~~ att nå målet om ett klimatneutralt samhälle till 2045 på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Planeringen ska skapa förutsättningar för ett tryggt och hållbart energisystem, låg miljöpåverkan och konkurrenskraftiga företag. Planeringen ska inkludera hur andra energibärare och alternativa lösningar kan bidra till målet.

Bedömning: För att fasa ut den fossila energianvändningen och möjliggöra en starkt konkurrenskraft ser Regeringen ~~ser~~ för närvarande att Sverige bör planera för en kraftigt ökad elektrifiering redan till 2035 för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045. Denna siffra ska följas upp och justeras löpande.

Motivering

Energimyndigheten stödjer att det införs ett planeringsmål för elsystemet. Komplexa förändringar och storskaliga investeringar kräver långsiktiga spelregler och förutsägbarhet. Ett planeringsmål ger ökad förutsägbarhet för marknadens aktörer att genomföra investeringar och anpassa sin verksamhet. Det är viktigt att det finns en gemensam och tydlig vision för omställningen och vad planeringsmålet ska bidra till, för att underlätta för prioriteringar och avvägningar som kan behöva göras mellan olika intressen. Vi föreslår därför att planeringsmålet tydligt kopplas till målet om ett klimatneutralt samhälle, konkurrenskraft, en trygg energiförsörjning och att det ska bidra till en samhällsekonomiskt effektiv omställning. Detta för att tydliggöra målet och att målkonflikter kan behöva hanteras samt att olika lösningar kan bidra till de övergripande målen.

Energimyndigheten stödjer regeringens syn att planering och utbyggnad behöver utvecklas steg för steg.

Energimyndigheten delar regeringens syn att det finns betydande osäkerhet i den långsiktiga utvecklingen av elbehovet, vilket i remissen illustreras med hjälp av Energimyndighetens långsiktiga scenarier som pekar på ett spann på 214 - 320 TWh till mitten av 2040-talet. Den förväntade ökande elanvändningen drivs av ökad efterfrågan på fossilfri energi för att ställa om till ett klimatneutralt samhälle. Ökad elproduktion och utbyggt elnät är två av flera faktorer som påverkar hastigheten i omställningen. Det faktiska utfallet beror också av hur och när industrin och transportsektorn ställer om samt när, var, och om nya verksamheter tillkommer och hur flexibel och effektiv användningen blir. Styrmedel och åtgärder i andra delar av samhället påverkar också utvecklingen av elanvändningen. Ett konkret exempel är att förändrad skatt på fossila bränslen, reduktionsplikt och elbilsbonus påverkar omställningstakten till elfordon. Även andra omvärldsfaktorer påverkar, till exempel hur andra länders konkurrenskraft utvecklas, inklusive hur deras energiproduktionskostnader förändras och vilka stödsystem som införs. Vi vill också lyfta vikten av att planeringen tar hänsyn till att en väsentlig del av befintlig elproduktion når sin livslängd och måste ersättas under perioden. Hur detta kan ske och till vilka kostnader påverkar självklart även efterfrågan på el och vice versa.

Givet en kraftig elektrifiering så kan elanvändningen uppgå till 250 TWh redan i mitten av 2030-talet. Energimyndigheten anser därför att planeringen behöver ta höjd för en kraftigt ökad elektrifiering redan i närtid, gärna genom att bedömningen för planeringen konkretiseras även på kortare sikt.

Energimyndigheten stödjer att en tidsmässig nedbrytning av den kvantitativa bedömningen görs, men vill lyfta att det måste ske snarast för att möjliggöra den planering som är nödvändig för att skapa förutsägbarhet för de beslut som behöver tas redan de närmaste åren.

Energimyndigheten stödjer, som en del i konkretiseringen och för att underlätta planeringen, att planeringsmålet regelbundet ska följas upp baserat på underlag av berörda myndigheter och att styrmedel och åtgärder anpassas längs vägen. Det är viktigt att en sådan uppföljning omfattar såväl planeringsprocessen som den kvantitativa bedömningen av målet.

I planeringen är det viktigt att statlig, regional och kommunal planering och styrning ger tillräckligt med manöverutrymme för marknadens privata aktörer så att de kan bidra till ett leveranssäkert elsystem med låg miljöpåverkan på ett kostnadseffektivt sätt.

Baserat på erfarenheterna av tidigare planeringsmål, t.ex. det för vindkraft, måste planeringen även skapa förutsättningar för en avsevärt högre utbyggnad än den som i slutändan ska realiseras. Detta för att marknadens aktörer ska ha flexibilitet att välja vilken lösning som ska realiseras baserat på en rad andra faktorer än bara de som ingår i planeringsverktyget.

Energimyndighetens ståndpunkt gällande skälen för förslaget och bedömningen gällande planeringsmål för elsystemet

Energimyndigheten delar regeringens bild att regelverk kan behöva ses över för att möjliggöra en storskalig utbyggnad av elsystemet. För att nå planeringsmålet finns behov av att förändra regelverk och processer för att korta ledtider, öka förutsägbarheten och bidra till teknikneutralitet. En effektiv koordinering och samverkan kan möjliggöra snabbare processer. Specialbestämmelser för eller ensidigt fokus på enskilda kraftslag bör undvikas, men det finns ett stort behov av att utveckla processer och lagstiftning för kraftslag där ingen eller mycket liten utbyggnad skett i närtid, så som för kärnkraft och havsbaserad vindkraft.

Energimyndigheten anser att tillståndsgivning och processer i högre grad än i dag kommer behöva klara av att hantera intressekonflikter gällande påverkan på den lokala miljön. Lokal förankring, acceptans och samexistens är avgörande för att lösa målkonflikter. Energimyndigheten ser att kommunernas nyckelroll i planerings-, process och acceptansfrågor kan lyftas på ett än tydligare sätt.

Energimyndigheten vill i sammanhanget lyfta vikten av att i ett tidigt skede i planeringsprocessen ta hänsyn till hur en flexibel och effektiv användning av energi, effekt och resurser kan möjliggöras.

Gällande frågan om fördelning av roller och ansvar mellan Energimyndigheten, Affärsverket Svenska kraftnät och Energimarkandsinspektionen

Energimyndigheten välkomnar att roller och ansvar förtydligas för Energimyndigheten, Energimarkandsinspektionen och Svenska kraftnät där så kan behövas, inte minst med hänsyn taget till den snabba utvecklingen av EU-lagstiftningen inom energiområdet såväl ny som reviderad, som vi sett de senaste åren.

Energimyndigheten är över lag positiva till regeringens förslag att *”Energimyndigheten bör få ett förtydligt ansvar för samordning inom andra delar av energisystemet som påverkar elektrifieringen med utgångspunkt i ett energisystemperspektiv”* samt att *”Energimyndigheten bör också få ett förtydligt ansvar för bedömning av hela samhällets behov av energi inklusive totalförsvarets behov”*.

Energimyndigheten ser det som självklart att ett sådant samordningsansvar över hela energisystemet ingår att även följa utvecklingen av elsystemet som en del av energisystemet. Det är än mer centralt givet den snabba omställning av energisystemet som idag pågår genom såväl digitaliseringen som elektrifieringen. Energimyndighetens bedömning är att den långsiktiga planeringen av det nationella elsystemet därför bör ske med utgångspunkt i omställningen av hela energisystemet och med fokus på såväl trygg energiförsörjning som konkurrenskraft och låg miljöpåverkan. Energimyndigheten vill lyfta vikten av att det vid övergripande planering inte är möjligt att frikoppla elsystemet för att planera det separat från övriga delar i energisystemet, om målen ska kunna nås på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Planeringen måste ge utrymme åt marknadens aktörer att påverka hur efterfrågan och utbud på el kan mötas.

Energimyndigheten anser att det givet ovanstående är oklart vad det i praktiken skulle innebära att Svenska kraftnät får *ett förtydligt ansvar för att med utgångspunkt i ett elförsörjningsperspektiv samordna den långsiktiga planeringen av det nationella elsystemet*.

Energimyndigheten vill i detta sammanhang tydlig peka på den nya myndighetsstruktur som regeringen beslutade om den 1 oktober 2022 där ansvar och roller fastlades för att stärka totalförsvaret i Sverige. Energimyndigheten är där utpekad sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn energiförsörjning. I detta arbete är även ansvaret för elberedskap tydligt utpekad till Svenska kraftnät. Den pågående snabba omställningen av energisystemet i sin helhet kräver, och kommer framöver i än högre grad kräva, samverkan mellan Energimyndigheten och Svenska kraftnät. Det vore direkt olyckligt att skapa någon form av otydlighet i roller och ansvar i det nu pågående arbetet. Roller och ansvar inom energiberedskapsarbetet bör därför kvarstå såsom trädde i kraft den 1 oktober 2022.

Regeringen har nyligen tillsatt en s.k. bokstavsutredning för *”Ett elsystem med tydligt systemansvar, hög leveranssäkerhet och långsiktiga planeringsförutsättningar”* där det ingår att föreslå *”hur den svenska elmarknaden kan utvecklas och regleras med syfte att tydliggöra systemansvaret, öka leveranssäkerheten och robustheten, skapa långsiktiga planeringsförutsättningar och ge fossilfria kraftslag och flexibla resurser marknadsmässig ersättning för de nyttor de bidrar med”*¹. Utredningen motiveras bland annat med att det behöver ses över hur kraven i

¹ Ett elsystem med tydligt systemansvar, hög leveranssäkerhet och långsiktiga planeringsförutsättningar (Dir. 2024:12)

elmarknadslagstiftningen kan implementeras i svensk lagstiftning. I elmarknadsdirektivet finns det till exempel beskrivet vad en systemansvarig för överföringssystem ska, får, och inte får göra.

Energimyndigheten anser att regeringen bör invänta den helhetsbild som utredningen förväntas kunna ge innan beslut fattas om var ett eventuellt samordningsansvar för den långsiktiga planeringen av det nationella elsystemet ska ligga och vad ett sådant ansvar ska innefatta.

Energimyndigheten kan se värdet av att ett samordningsorgan för elsystemets långsiktiga utveckling inrättas (Elförsörjningsrådet) där Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen och Svenska kraftnät samt representanter för regionnätstföretagen och elproducenter ingår. Möjligen kan fastställandet av rådets mandat och hemvist avvaktas till den nyligen tillsatta utredningen ”*Ett elsystem med tydligt systemansvar, hög leveranssäkerhet och långsiktiga planeringsförutsättningar*” har återrapporterats eller åtminstone hanterat samordningsaspekterna närmre.

Energimyndigheten ser det som positivt att Svenska kraftnät får i uppdrag att analysera, bedöma och informera om var nya anslutningar av produktion av el och flexibilitetsresurser bör ske för att uppnå en effektiv elförsörjning.

Energimyndighetens ståndpunkt gällande leveranssäkerhetsmål för elsystemet

Energimyndigheten stödjer att ett leveranssäkerhetsmål införs.

Energimyndigheten föreslår att följande formulering ersätter det remitterade förslaget och bedömningen:

Förslag: Det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Omotiverade hinder i elsystemet ska undanröjas för att skapa förutsättningar för en effektiv marknad som främjar konkurrenskraftiga priser.

Bedömning: Svenska kraftnät bör få ett ~~övergripande~~ ansvar för uppföljningen av leveranssäkerhetsmålet för el och för att vidta eller föreslå nödvändiga åtgärder med avseende på att tillhandahålla tillräcklig nätkapacitet. Svenska kraftnät ska kontinuerligt, proaktivt och transparent beräkna och redovisa lämpliga områden och behov för anslutning av ytterligare produktionsresurser i syfte att säkerställa uppfyllnad av tillförlitlighetsnormen. Svenska kraftnät ska i uppföljningen samverka med andra berörda myndigheter. Energimyndigheten bör ansvara för uppföljningen av utvecklingen i hela energisystemet och för att vidta eller föreslå åtgärder för ett tryggt energisystem med låg miljöpåverkan som bidrar till stärkt svensk konkurrenskraft.

Motivering

Energimyndigheten stödjer den principiella målsättningen med ett leveranssäkerhetsmål för elsystemet, men vill lyfta behovet av helhetssyn vad gäller leveranssäkerhet i hela energisystemet. För ett tryggt och hållbart energisystem som bidrar till både människors och företags möjligheter att använda energi på ett förutsägbart sätt krävs en trygghet i flera led. Exempel på områden som påverkar leveranssäkerheten för elsystemet och energisystemet som helhet är:

- bränslen och insatsvaror till t.ex. kärnkraft-, gaskraft- samt kraft- och fjärrvärmeproduktion
- råmaterial, insatsvaror och komponenter för att bygga och underhålla kraftverk samt annan produktion och ledningar
- transportkapacitet och frakt på väg och järnväg, i hamnar mm.
- kompetens och personalförsörjning, bland annat för att planera, bygga och underhålla elproduktionen och sammankoppla infrastruktur.

Energimyndigheten vill i sammanhanget också lyfta att en välfungerande marknad med effektiva prissignaler är viktig att värna och utveckla inte minst i en period av expansion och omställning. Planering- och leveranssäkerhetskrav måste utformas så att marknadens aktörer fortfarande ges utrymme att agera på prissignaler baserade på utbud och efterfrågan och på en tydlig värdering av både positiva och externa effekter. Genom att marknadens aktörer får utrymme att välja mellan olika lösningar i form av olika energibärare, lager, avtal, flexibel användning, effektivisering eller utbyggnad så kan efterfrågan på energi, effekt och resurser (t.ex. i form av utbyggd infrastruktur) förändras och målen nås till lägre kostnad för samhället. Det är viktigt att marknadens aktörer får vara med och lösa prioriteringsfrågan om när, var och hur el eller annan energi ska produceras och användas.

Energimyndigheten noterar också att det saknas kvantitativa mått (förutom för tillförlitlighetsnormen) i förslaget. Energimyndigheten anser att det finns ett värde i att tydligare definiera ett leveranssäkerhetsmål och är därför positiva till konkretiseringar och att indikatorer tas fram för att möjliggöra en kvantifierad uppföljning av målet. Vi tror att detta kan skapa tydlighet och bidra till en ökad förståelse för hur olika energibärare och olika lösningar påverkar energisystemet på kort och lång sikt.

Energimyndigheten ser att det är viktigt att i både målet och i ev. kvantifieringar tydliggöra att det kan finnas olika acceptans för risk. I uppföljningen av målet och bedömningen av måluppfyllelse måste ta hänsyn till i vilken krisnivå som Sverige befinner sig i. Leveranssäkerhetsmålet adresserar samtliga krisnivåer enligt remissen och Energimyndigheten delar synen att en stärkt förmåga i elsystemet vid fredstida kriser också ökar förmågan vid höjd beredskap och ytterst krig. Energimyndigheten bedömning är samtidigt att företag och medborgare inte kan förvänta sig samma stabila drift i samtliga krisnivåer.

Energimyndigheten noterar även att elsystemet ska ha förmåga till ö-drift samt dödnätsstart inom ett geografiskt avgränsat nät. Det framgår inte i vilken omfattning förmågan ska finnas inom landet.

Energimyndigheten skulle se det som positivt om den energipolitiska propositionen kunde tydliggöra vilka risker och kostnader som samhället kan behöva acceptera vad gäller leveranssäkerhet och hur avvägningen ska se ut mellan de energipolitiska pelarna om ett tryggt energisystem, stärkt svensk konkurrenskraft och låg miljöpåverkan. Det kommer att behöva göras avvägningar av hur stora kostnaderna för att säkerställa såväl tillräcklighet som driftssäkerhet får bli, där ökade kostnader (och risk för sänkt konkurrenskraft) och ökat resursuttag (och därmed ökad miljöpåverkan) behöver ställas mot hur leveranssäkert (tryggt) elsystemet och energisystemet ska vara i olika typer av situationer.

Energimyndigheten noterar att regeringen bedömer att Svenska kraftnät ska få ett övergripande ansvar för uppföljning av elsystemets leveranssäkerhet och för att föreslå och vidta åtgärder. Energimyndigheten noterar samtidigt att regeringen tillsatt en särskild utredare som ska titta på roller och ansvar, bland annat utifrån att vi har ny EU-lagstiftning gällande elmarknaden som ska implementeras och som påverkar transmissions- och distributionsansvaren, samt för att skapa helhetssyn i utvecklingen av elsystemet². Energimyndigheten föreslår att denna utredning inväntas, innan ett eventuellt övergripande och generellt ansvar för uppföljning och för att vidta åtgärder pekas ut och slås fast. Om regeringen redan nu vill ge ett tydligare ansvar till Svenska kraftnät vad gäller elsystemet föreslår Energimyndigheten att det tydliggörs att detta ansvar gäller för uppföljningen av leveranssäkerhetsmålet för el och för att vidta eller föreslå nödvändiga åtgärder med avseende på att tillhandahålla tillräcklig nätkapacitet.

Energimyndighetens ståndpunkt gällande att målet för energieffektivisering ska ses över

Energimyndighetens ståndpunkt

Energimyndigheten stödjer regeringens bedömning att målet för energieffektivisering bör ses över. Energimyndigheten är positiv till syftet att främja en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi.

Energimyndigheten anser att förslaget och bedömningen bör formuleras enligt följande:

Bedömning: Sveriges mål för energieffektivisering bör ses över i syfte att tydligare främja en *samhällsekonomiskt* effektiv *och flexibel* användning av energi, *effekt och resurser för att nå målet om ett klimatneutralt samhälle på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. En effektiv och flexibel*

² Ett elsystem med tydligt systemansvar, hög leveranssäkerhet och långsiktiga planeringsförutsättningar (Dir. 2024:12)

användning ska bidra till ett tryggt energisystem, låg miljöpåverkan och konkurrenskraftiga företag i Sverige på kort och lång sikt.

Energimyndigheten anser att det vore positivt om målet blir konkret på både kort och lång sikt. Energimyndigheten välkomnar att indikatorer som möjliggör kvantifierad uppföljning av målet ska tas fram och bidrar gärna i den processen.

Motivering

Energimyndigheten stödjer regeringens bedömning att målet för energieffektivisering bör ses över i skenet av nya och omarbetade krav från EU och för att underlätta omställningen till klimatneutralitet.

I promemorian framgår att översynen av målet för energieffektivisering ska ta hänsyn till EU:s höjda energieffektiviseringsmål som uttrycks som ett tak på energianvändningen år 2030. EU-kommissionens förslag till nationellt bidrag för Sverige innebär en minskad energianvändning med runt 20 procent jämfört med dagens nivå. Energimyndigheten noterar samtidigt att klimatomställningen i Sverige förväntas leda till en kraftigt ökad elektrifiering och våra scenarier pekar på att det kommer ske en ökad energianvändning för att möjliggöra omställningen från fossila energibärare till el, vätgas och elektrobränslen och etablering av nya tekniker, såsom CCS och CCU, för att fasa ut utsläppen av växthusgaser. För att uppfylla det nationella bidraget kommer det krävas ett stort fokus på energieffektivitet i alla led, från planering till produktion och användning av energi.

Energimyndighetens bedömning är att effektiv användning av energi, men även av effekt och resurser, är central för en hållbar elektrifiering och omställningen av energisystemet. Energimyndigheten är därför positiva till syftet att främja en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi och ser gärna att syftet kompletteras med ett fokus även på effekt och resurser. Flexibilitet kommer bli en allt viktigare komponent för att nå en effektiv användning av såväl energi, effekt som resurser, varför ett nytt mål tydligt bör fånga dessa dimensioner. För att nå ett hållbart samhälle krävs att vi även tar hänsyn till energiproduktionens och energianvändningens påverkan på resursåtgången, även om det gör uppföljningen mer komplex.

En effektiv och flexibel användning av energi, effekt och resurser bidrar till att underlätta både elektrifieringen och omställningen av hela energisystemet på både kort och lång sikt. Energimyndigheten ser därför att det vore positivt om målet blir konkret på både kort och lång sikt. Detta för att skapa förutsägbarhet för de beslut som behöver tas redan de närmsta åren men som kommer påverka energisystemet en lång tid framöver.

Energimyndigheten välkomnar att indikatorer som möjliggör kvantifierad uppföljning av målet ska tas fram för att underlätta utformning av styrmedel och åtgärder för att främja en samhällsekonomiskt effektiv och flexibel användning av energi, effekt och resurser. Energimyndigheten bidrar gärna i den processen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Robert Andrén. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Gustav Ebenå, chefsjuristen Rikard Janson samt enhetscheferna Mathias Normand, Maria Westrin och Martin Johansson. Föredragande har varit handläggaren Katarina Händel.

Robert Andrén

Katarina Händel